

شیوه های نشر مقالات- شیوه نشر سنتی و مجلات دسترسی آزاد

Editorial

Publishing methods; Traditional and open access

Anneh Mohammad Gharravi

Associated professor of anatomy

آنه محمد غراوی

دانشیار علوم تشریحی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران. برای سالیان متوالی شیوه نشر سنتی یکی از رایج ترین شیوه انتشارات برون دادهای علمی و پژوهشی بود. این شیوه که براساس حق اشتراک استوار می باشد مبالغ زیادی را از موسسات و خوانندگان درخواست می کند تا به محتویات مجلات دسترسی داشته باشند. هنوز هم بسیاری از مجلات معتبر به این شیوه، نتایج تحقیقات دانشمندان را منتشر می کنند. در این شیوه مجلات از نویسنده بابت چاپ مقاله هزینه ای دریافت نمی کنند و در عوض موسسات، انجمن ها و خوانندگان هزینه دسترسی را پرداخت می کنند. به همین دلیل ایرادات متعددی برای این شیوه مترتب گردید.

۱. بدلیل محدودیت دسترسی، افراد کمتری مقالات نویسندگان مجله را می بینند و زمینه همکاری کمتری برای نویسندگان مقالات و خوانندگان فراهم می گردد.

۲. بدلیل پرداخت هزینه و حق اشتراک بسیاری از کتابخانه های موسسات علمی اشتراکشان را لغو می کنند. این موضوع در دویخس آسیب رسان است. نویسندگان مقاله خواننده کمتری برای مقالات داشته و از سویی دیگر خوانندگان مقالات در موسسات دسترسی کمتری به این نوع مجلات و مقالات خواهند داشت.

۳. سرعت پذیرش مقالات از زمان دریافت، داوری، تصمیم گیری و ویراستاری در شیوه نشر سنتی کند است. در این شیوه محدودیت فضا برای مقالات وجود داشته بسیاری از مقالات در لیست انتظار قرار دارند. از سویی دیگر تهیه نسخه چاپی مقالات و پخش کردن و ارسال ان نیز زمانبر می باشد.

مجلات دسترسی آزاد بسیاری از این مشکلات را رفع کرده است. در این شیوه نشر، در اغلب موارد نویسندگان مقالات هزینه ای بابت چاپ مقالات خود در مجلات دسترسی آزاد پرداخت می کنند اما موسسات و خوانندگان به صورت رایگان مقالات را دیده و استفاده می کنند. این شیوه نشر نیز با وجود مزایای فراوان برای نویسندگان و خوانندگان مقالات، مسائل بحث برانگیزی مانند سوء استفاده های مالی، بابت دریافت هزینه را به همراه داشته است. از سویی دیگر بسیاری از این مجلات دسترسی آزاد در نمایه نامه های معتبر ایندکس نمی شوند.

در شماره های بعد در مورد مزایا و معایب مجلات دسترسی آزاد به تفصیل مطلب نگارش خواهد شد.